

Η ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΓΝΩΡΙΞΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ

Είναι γνωστό το ρητό του Χίλωνα του Λακεδαιμόνιου, ενός από τους επτά σοφούς της Ελλάδας, " ΓΝΩΘΙ Σ' ΑΥΤΟΝ".

ΕΑΥΤΟΣ: Είναι αντωνυμία αυτοπαθής και χαρακτηρίστηκε έτσι από τους γλωσσολόγους. Βρίσκεται δε στη γλώσσα μας από πάππου προς πάππου, ενώ κυκλοφορεί και με το υποκοριστικό "ο εαυτούλης μας".

"ΓΝΩΘΙ Σ' ΑΥΤΟΝ, σημαίνει "μάθε να συμπεριφέρεσαι".

Μάθε τι αντιπροσωπεύεις. Μαθε τις αδυναμίες σου, για να τις ελέγχεις. Μάθε τις προτιμήσεις σου, τις υποχρεώσεις σου, τα δικαιώματά σου.

Μάθε μέχρι που φτάνουν οι φιλοδοξίες σου, ποια είναι τα προσόντα σου, οι αντοχές σου και πως βλέπουν οι άλλοι τον δικό σου εαυτό.

Η αίσθηση ότι κινούμαστε στα όρια που μας υπαγορεύει ο εαυτός μας, μας παρέχει εσωτερική ασφάλεια και συχνά την υιοθετούμε.

Προσπαθούμε να λειτουργούμε με την έννοια του "φυσιολογικού" ανθρώπου, δηλαδή αυτού που εναρμονίζει τις εκδηλώσεις του, με αυτές της φύσης.

Το λεξικό της ελληνικής γλώσσας "Πάπυρος" προσεγγίζει την έννοια του φυσιολογικού ως εξής: "Φυσιολογικός είναι αυτός που υπάρχει, γίνεται και εξελίσσεται σύμφωνα με τη φύση, ο κανονικός, ο ομαλός".

Αν παρατηρήσουμε τη φύση, βλέπουμε ότι διέπεται από συνέπεια και συνέχεια. Η σταθερότητα των φυσικών φαινομένων (π.χ. η ανατολή του ηλίου) το αποδεικνύει.

Ο φυσιολογικός άνθρωπος είναι στο μέτρο του δυνατού πολυδιάστατος, αφού επιδιώκει την σύμμετρη ανάπτυξη της ολότητας του.

Κατά την άποψη του Γάλλου συγγραφέα ΑΛΦΕΝΣ ΚΑΡ για την αυτογνωσία, υπάρχουν τρεις όψεις του εαυτού μας:

Αυτή που βλέπουμε εμείς.

Αυτή που βλέπουν οι άλλοι.

Αυτή που αποτελεί τον πραγματικό εαυτό μας.

Τρία πράγματα είναι πάντοτε περισσότερα απ' ό,τι νομίζουμε. Οι υποχρεώσεις μας, τα λάθη και οι εχθροί μας. Και άλλα τρία αξίζουν λιγότερο, απ' ό,τι υπολογίζουμε εμείς. Η εξυπνάδα μας, τα προσόντα μας και οι φίλοι μας.

ΓΝΩΘΙ Σ' ΑΥΤΟΝ λοιπόν. Μάθε ποιός είσαι και τι είσαι. Μάθε τι θέλεις, τι σου πάει, τι σου ταιριάζει.

Το ερώτημα είναι βασικό. Όταν ο άνθρωπος γνωρίζει σε μεγάλο βαθμό τον εαυτό του, όταν εκτός από ατομικούς και υλικούς στόχους θέτει και στόχους ανθρωπιστικούς, όταν συμπλέει με τους φυσικούς και ηθικούς νόμους, τότε ο φόβος της εκτροπής, αν όχι μηδενίζεται, μειώνεται σημαντικά.

Βέβαια, ελάχιστα πράγματα ξέρουμε για τις σχέσεις ανάμεσα στην ανάπτυξη του σκελετού, των μυώνων και των οργάνων του σώματος, καθώς και την ανάπτυξη της πνευματικής μας δραστηριότητας.

Ελάχιστα επίσης ξέρουμε για το αίτιο της ισορροπίας του νευρικού μας συστήματος και την αντοχή στον πόνο και τις αρρώστιες. Ενώ δεν υπάρχει κανένας τρόπος για ν' αυξήσουμε το ηθικό αισθητήριο, την κρίση και την τόλμη.

Υπάρχουν οπωσδήποτε, κάποιοι παράγοντες φυσιολογικοί και διανοητικοί, που καθορίζουν την ευτυχία και τη δυστυχία του καθενός μας.

Ωστόσο μας είναι ολότελα άγνωστοι, γεγονός που μας καθιστά ανήμπορους να δημιουργήσουμε μια τεχνητή ευτυχία.

Αγνοούμε επίσης ποιό περιβάλλον είναι πλέον πρόσφορο για την ανάπτυξη του πολιτισμένου ανθρώπου στον υπέρτατο βαθμό.

Είναι δυνατόν να καταργήσουμε τον αγώνα, τον κόπο και τον πόνο στη φυσιολογική και στη πνευματική μας συγκρότηση;

Τροχοπέδη στην μελέτη του εαυτού μας, ήταν η απέχθεια που έδειχναν για την πολύπλοκη μελέτη του ανθρώπου και των εμβίων όντων γενικότερα.

Όπως έγραψε ο Μπερζόν, "η διάνοια μας χαρακτηρίζεται από μια φυσική αδυναμία κατανόησης της ζωής".

Πραγματικά η σύγχρονη ζωή έκανε τους ανθρώπους περισσότερο ελεύθερους. Τους άνοιξε το δρόμο προς όλες τις περιοχές του κόσμου, τους απάλλαξε από τις προλήψεις και τους χάρισε την εύκολη ικανοποίηση όλων των επιθυμιών τους.

Οι εφαρμογές των επιστημονικών ανακαλύψεων μετέβαλαν τον υλικό και τον πνευματικό κόσμο.

Οι μεταβολές αυτές επέδρασαν καθοριστικά σε μας. Μια επίδραση κακοποιοί θα λέγαμε, που έχει σαν αιτία το γεγονός, ότι οι επιστημονικές ανακαλύψεις έγιναν, δίχως να ληφθεί υπόψη ο παράγοντας άνθρωπος.

Αυτή ακριβώς, η παραγνώριση του εαυτού μας, έδωσε στη μηχανική, στην φυσική και στη χημεία τη δύναμη ν' αλλάξουν "εική και ως έτυχε" τις παλιές μορφές της ζωής.

Το μέτρον όλων έπρεπε να είναι ο άνθρωπος.

Αλλά στην πραγματικότητα είναι ένας ξένος, μέσα στο κόσμο που δημιούργησε για τον εαυτό του.

Μόνο μία βαθειά γνώση του εαυτού μας θα μπορούσε να γιατρέψει τούτο το κακό, γιατί χάρη σ' αυτή θα μπορέσουμε να δούμε με ποιούς μηχανισμούς ο σύγχρονος τρόπος ζωής επηρεάζει το σώμα και το πνεύμα μας.

Δείχνοντας στον εαυτό μας τι ακριβώς είμαστε, ποιές είναι οι δυνατότητές μας και πως μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε, θα καταφέρουμε να εξηγήσουμε τους λόγους της φυσιολογικής μας εξασθένησης, καθώς και τα αίτια των ηθικών και πνευματικών μας ασθενειών.

Μόνο η ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΑΣ μπορεί να μας αποκαλύψει τους αδυσώπητος νόμους που διέπουν τις πνευματικές και οργανικές λειτουργίες.

Μόνο με τη γνώση θα καταφέρουμε να ξεχωρίσουμε αυτό που μας επιτρέπεται, από εκείνο που μας είναι απαγορευμένο, αφού θα μας διδάξει πώς θα είμαστε ελεύθεροι να μεταβάλλουμε το περιβάλλον μας και μαζί του τον ίδιο τον εαυτό μας, σύμφωνα προς τις διαθέσεις μας.

Αναμφισβήτητα, από τότε που ο σύγχρονος πολιτισμός μετέβαλε φυσικές συνθήκες ζωής, η επιστήμη του ανθρώπου έγινε η πιο απαραίτητη από όλες τις επιστήμες.

Σας ευχαριστώ

Δημήτριος Μητρόπουλος